

Illés Ferenc És Jakobovics Olga

Ez a kép akkor készült itt, Temesváron, amikor visszajöttünk Oroszországból, 1955-ben. Olga nagynéném és Ferenc fiam van a képen. Ferenc akkor öt éves volt. Akkoriban Olga nagynéném Kolozsváron lakott, de eljött Temesvárra, hogy minket lásson. 1955-ig laktunk Csernovicban. 1947-ben házasodtunk össze a férjemmel, az anyakönyvi hivatalnál, hogy közös néven legyek. Egyházi esküvőre nem került sor, lévén, hogy a férjem református volt, így különböző vallásúak voltunk. Nem mentem zsidóhoz, mert már más generációhoz tartoztam. Azt hiszem, egyedüli voltam a családban, aki áthágta a szabályt, mert modernebb gondolkodású voltam. Itt született a fiam, Ferenc 1950 júniusában. A családban a gyerekekkel magyarul beszéltünk; én nem neveltem zsidó szellemben, de ő magát zsidónak tartotta, mert a zsidóknál az anyai leszármazás számít. Bár micvó szertartáson nem vett részt, mert nem is volt körülmetélve. Az ünnepek szempontjából jól

megértettük egymást a családban, mert én lényegileg nem voltam vallásos, tehát nem ragaszkodtam az ünnepekhez. Nem tartottam be többé a zsidó ünnepeket, viszont míg a fiam kicsi volt, mindig díszítettünk karácsonyfát. 1955-ben apósomék Temesvárról meghívót küldtek, és mi azt mondtuk, látogatóba jövünk, nem végérvényesen. Mikor az országba jöttünk, meg sem gondoltuk, hogy még visszamenjünk Csernovicba. Tizenöt évet éltem az ország határain kívül, 1940-ben elmentünk, és 1955-ben tértünk vissza. Nem volt nehéz nekünk visszailleszkedni, hiszen itt születtünk, és ismertük a nyelvet. Nagyon szerettem a hegedűt, de nem volt alkalmam megtanulni. Úgy akartam, hogy a fiamnak legyenek zenei tanulmányai. Nem föltételeztem, hogy művész lesz, de elvégzett nyolc osztályt a 'Ion Vidu' zeneiskolában. Volt egy felkészítő tanára is, így nagyon jól megtanult hegedülni. Mikor otthon hegedülve találtam, tudtam, hogy valami nincs rendben az iskolában, mert ilyenkor mindig a hegedüléshez menekült. A politikával szemben érzett ellenszenvem hozzájárult ahhoz, hogy a fiamat valami politikamentes pályára szánjam, ezért azt akartam, hogy mérnök legyen, és a zeneiskola helyett matematika szakos líceumba adtam. Bejutott a műszaki egyetemre, és elvégzett három évet, de nem szerette, inkább a művészi hajlamait szerette volna kiélni. Nekem viszont nem volt lehetőségem Bukarestbe küldeni, a Művészeti Főiskolára. Világot akart látni. Akkoriban egyetlen lehetősége a távozásra Izrael volt. Mivel én zsidó vagyok, neki lehetősége volt törvényesen Izraelbe menni. Nem kimondottan oda vágyott, de ez volt az egyetlen törvényesen járható út, hogy kijusson az országból. 1981-ben elment, és két évet ült ott. Nem rokonoknál volt, hanem ott dolgozott, ahova rendelték, egy Tel-Aviv melletti településen, ahol a frissen érkezett zsidók elhelyezkedhettek. Volt ott egy szervezet, ahol ő valamiféle pszichológusként emberekkel dolgozott. Mivel a fiam elég szép volt, mesélte nekem, hogy fölkelte más férfi érdeklődését. Aztán elment onnan, mert a katonai szolgálatot el akarta kerülni. A művészetek iránt vonzódott, és Németországba ment. Münchenben egy szállodában recepciós-ként dolgozott, mert tudott franciául és angolul, a németet pedig ott sajátította el. Eleinte éjjel dolgozott, és csak reggelre ért haza. Ekkor még nem volt megnősülve. Szép lakásában nagyon sok könyve volt. Meg volt egy sakkautomatája, amivel nagyon szeretett sakkozni. Tehát intellektuális beállítottságú volt. A felesége német volt. Nem házasodtak össze hivatalosan, mert a fiam a saját erejéből akarta a német állampolgárságot megszerezni, nem pedig a házassága által. Ha még életben lenne, eddig megkapta volna. A fiam 1998-ban halt meg leukémiában. Gyerekük nem volt, így hát nincsenek unokáim. Saját kívánságára nem zsidó temetőbe temették, hanem közösbe. Naponta föl hívott Németországból. Most időnként a volt felesége telefonál, akivel nagyon jól megértjük egymást. Ő ragaszkodik hozzám, és én azt tanácsoltam neki, hogy próbálja meg az életét újrászervezni, mert nem szentségteleníti meg a fiam emlékét, ha ezt teszi, de ő azt mondja, hogy nem könnyű neki a fiamat feledni. Németországban 1990-ben látogattam meg, majd utoljára már a fiam halála után, 2000-ben voltam ott.